

Utazás villamoson Buda- pest körül.

Budapest, október 18.

III.

Eddig még csak utaztunk valahogyan, ha bonyolódott átszállókkal és rossz jegyekkel is, vagy esetleg jegy nélkül, de még nem számoltunk be arról: micsoda kalandokon mentünk keresztül, míg elcsiphettünk egy jó és nem megtelt kocsit?

A kocsira várni kell. Néha csak egy pilanatig, néha negyedóra hosszat, de sokszor előbb érünk a célunkhoz gyalog, mint villamoson. Mert a villamosok menetrendje borzasztó furcsa dolog. Esztendő óta csudáлом és bámulom a villamosokat, hogy egészen különböző helyekről jövő kocsik egy uton úgy össze szoktak találkozni, mintha ez direkt ki volna számítva. Pedig nincs, mert ha kiszámították volna, akkor semmi esetre sem találkoznának.

Az Üllői-uton, a Páva-utca sarkán várok egy kocsira. Jó szemem van, kilátok egészen a Ludovikáig s látom, hogy lassan, de biztosan halad errefelé egy kocsi. Jön, jön a kocsi és öt perc múlva már itt is van. Piros kockás táblájú kocsi, a Népligetből jön és a Lipótvároson keresztül a Nyugati pályaudvarhoz megy. A kalauz leordit:

— Megtelt!

Már nyolcan vagy tizen vagyunk, akik várunk s most mindnyájan odarohanunk a sinekre és bámulunk a Ludovika felé. Nézünk, nézünk s végre észre vesszük, hogy jön kocsi. Eltelik ujjabb öt perc és akkor nem egy, hanem négy villamos áll egymásután a megállóhelynél. Először egy óbudai kocsi, amely az állatkerttől jött, azután egy városligeti körforgalmu, amely a Damjanich-utca sarkától indult, harmadiknak egy budai dunaparti, amely a Rákóczi-utról jött s negyediknek újra egy népligeti, amilyen tiz perccel ezelőtt megtelten elvonult. Szóval az összes kocsik, amelyek az Üllői-uton járnak és egészen különböző helyekről jönnek, itt összetalálkoznak.

S ez így van mindig. Esztendő óta. Már mindenki tudja, hogy a népligeti kocsi után öt percig kell várni, akkor jön négy kocsi egyszerre, utána öt perc szünet, akkor jön egy népligeti kocsi megtelten s ujjabb öt perc múlva ismét négy kocsi. Mért van ez így? Hogy lehet az indulásokat úgy szabályozni, hogy a kocsik mindig találkozzanak?

Rejtély. De ha a Bálvány-utcában várok kocsira, ahol csak kétféle jár: a Nyugatitól kiinduló népligeti és a sárgakarikás budai dunaparti, egészen bizonyos, hogy a két kocsi mindig együtt jön. Ellenkező irányból jönnek, de a Bálvány-utcában mindig összetalálkoznak. Mintha a sok várakozásért azzal akarnának bennünket megvigasztalni, hogy két kocsit is adnak egyszerre.

De a pesti ember itt még könnyen segít magán. Ha sokáig nem jön a kocsi, kimegy a Váci-körutra vagy a Dunapartra, két perc ide vagy oda s ott kap kocsit gyorsan. De mit csináljon a budai, aki a belső köruton álldogál? Neki, szegénynek, okvetlenül be kell várni a villamosokat, amelyek csak egymásután jönnek. Tudniillik öt kocsi egymásután, aztán tiz percig vagy negyedóráig egy sem.

Természetes, néhány utvonalon egészen rendes a közlekedés, ami annyit tesz, hogy sok kocsi jár. De azért, ha nem is annyira érezhetően, itt is meg van ez az összetalálkozási rendszer. A Kálvin-téren például csodálatosképpen öt Rákóczi-utra menő kocsi jön, aztán öt Váci-köruti, de itt nem tűnik fel annyira, mert legalább gyorsan jönnek.

De akadunk el csak egyszer! Bizonyos, hogy akkor jobb nekünk leszállani és gyalog menni, mert amíg a kocsik elindulnak, abba jó sok idő telik bele. S az ilyen elakadások nagyon gyakoriak. Az alsó vezetékben van a hiba, amelyet nem javítanak, de hogy a felső vezeték is lehet rossz, azt a sok budai elakadás is bizonyítja. Olyan forgalmas vonalakon, mint például a Váci-körut, a Múzeum-körut, a Rákóczi-ut vagy az Üllői-ut mindennap van elakadás s ebben csak a Városi villamos vonalai a kivételek, mert ennek sokkal jobbak a vezetékai. Hogy dicsérjünk is: egy kitünő vonal van Budapesten s ez a Nyugati pályaudvar—Boráros-téri vonal. Ha a nagy forgalom miatt néha tulságosan lassan is megy, de megy, gyorsan jönnek a kocsik és ugyszólván alig akadnak

el. Aminthogy ezek a sárga kocsik sokkal tisztábbak és szebbek, mint az otromba, zörgő kerekű, nagyokat döcögő barnák. A döcögésnél a kerekekben van a hiba, a kocsik kiállításánál meg a tervezők izlésében. Semmi sem jellemzi jobban a sárga meg a barna kocsikat, mint most az új felírások. A kocsikra az új számozási rendszer miatt új felírásokat tettek. A sárga villamosokon izléses, a szemnek jól eső finom betűkkel van a fölírás, míg a barnákról durván oda-mázolt betűk feketélnek felénk.

De ez legyen a legnagyobb bajuk a villamosoknak. Csak jönnének idejében és elegendő, akkor még így is sok minden rendben volna. Ha soha többé nem kellene a kalauzoknak ilyen megjegyzéseket hallgatni:

— Éppen egy hónapja várok már erre a kocsira.

És — ez is furcsa — olyan ritkán jönnek és mégis úgy sietnek, hogy alig akarják fölvenni az utast. A kalauz kibámul az ajtón, mielőtt még a megállóhelyhez ért volna a kocsi és nagyot ránt a csengő-szizzon, amely a kocsivezetőnek az indulást jelzi. És annak ellenére, hogy a nők szeretik és pártfogolják legjobban a kalauzokat, azok a nőket egyenesen ki nem állhatják. A nők lassan másznak föl a kocsira, amelynek meglehetősen magas a lépcsője és a kalapjukkal alig férnek be a kocsi belsejébe vezető ajtón. Azonkívül igényt tartanak arra, hogy a kalauz odaálljon az ajtóba és fölsegítse őket. A fiatal kalauzok szívesen meg is fogják a szép és fiatal nők karját, de már az öregebbek elől menekülnek be a kocsiba és lázasan osztják a szakaszokat. Bár az is megtörtént, hogy a nő nem engedte megfogni a karját. Láttuk, amint egy öregebb hölgy nagy buzgalommal és fáradsággal igyekezett föl a magas lépcsőn, amikor az előzékeny kalauz odaugrott hozzá és megfogva a karját, fölsegítette.

Az öreg hölgy dühösen rivalt a kalauzra:

— Ne fogja meg a karomat!

A kalauz, szegény, ide-oda bámult az utasokra: nem értette a dolgot.

— Egyik akarja, a másik nem akarja, — csóválta a fejét s a következő kérdésben szűrte le a maga részére a tanulságot:

— Hát tud az ember valamit kedvükre tenni az asszonyoknak?

A gyors elindítások miatt már egy csomó szerencsétlenség történt, de megszámlálhatatlan a bosszúságoknak az a hosszú sora, amelyet ezek miatt már kiállottunk. Mert sem a vezető, sem a kalauz nem szeretik bevárni a kocsitól csak három lépésnyire lévő utast sem, ők sietnek tovább.

A köruton láttam, amikor a kocsink az Oktogon-tér Nyugotihoz közelebb eső részéhez ért, hogy egy kövéres úr szalad a kocsi felé. A kalauz, amint meglátta a kocsi felé szaladó urat, még mielőtt megállott volna a villamos, gyorsan csöngetett s így a kocsi éppen a szaladó úr orra előtt rohogott tova. Én jobban haragudtam talán ezért, mint az az úr, hiszen majdnem mindjárt utánunk jött egy másik kocsi és rászóltam:

— Nem látta, hogy az az úr föl akart szállni?

— De igen.

— Hát akkor mért csöngetett, még mielőtt megálltunk volna?

A kalauz mosolygott.

— Tetszik tudni, ki az az úr?

— Ki?

— Az Gál Károly, a villamosnál a vezérigazgató után a legnagyobb úr. Nem nálunk, hanem a közutiaknál. Köteles vagyok én őt ismerni? Mért ne menjen az ő orra előtt is elegerszer a villamos?...

És úgy örült és úgy meg volt elégedve magával, hogy rögtön ment az első perronra, hogy a kocsivezetőnek is elbeszélje a kitünő viccet.